

Zpráva o realizaci Záchranného programu pro sýčka obecného v ČR v roce 2022

Záchranný program pro sýčka obecného (*Athene noctua*) v ČR byl schválen Ministerstvem životního prostředí v srpnu roku 2020. V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, které proběhly v rámci jeho realizace v roce 2022. U jednotlivých opatření je kurzivou uveden plán činností, který byl navržen v realizačním projektu pro rok 2022 a v návaznosti je uvedena realizace plánovaných aktivit v tomto roce.

V roce 2021 byl v rámci programu „Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu“ (Norské fondy 2014-2021, výzva „Rondane“) podpořen projekt České společnosti ornitologické „Zachraňme sýčka“ (dále jen „projekt ČSO“), který bude probíhat do roku 2024. Partnerem projektu je Ústav biologie obratlovců, v.v.i. Aktivity realizované v rámci tohoto projektu v roce 2022 byly současně realizací některých opatření záchranného programu.

- **Aktivity realizované v rámci projektu ČSO**

3.1. Péče o biotop

3.1.1. Opatření pro eliminaci antropogenních pastí

3.1.1.1. Vyhledávání a odstraňování technických pastí, v případě neodstranitelných pastí jejich zabezpečování

3.2. Péče o druh

3.2.1. Opatření pro eliminaci nedostatku bezpečných hnízdišť a úkrytů

3.2.1.2. Údržba a instalace bezpečných budek

Realizace:

V oblasti sevezápadních Čech byly v rámci projektu zabezpečovány technické pasti (např. napáječky, sudy s vodou, kolmé roury) a byly instalovány anglické budky na místa se sníženým rizikem predace zejména kunou skalní.

3.3. Monitoring

Monitoring výskytu a hnízdní úspěšnosti sýčků na území ČR proběhne v tomto roce v rámci projektu ČSO.

Realizace:

Na základě provedeného monitoringu na většině území ČR bylo zjištěno 124 jedinců dospělých sýčků, 84 obsazených okrsků a 77 mláďat. Pro srovnání vývoje početnosti - v roce 2021 bylo zjištěno 160 dospělých sýčků, 96 obsazených okrsků a 80 mláďat. V rámci uvedeného dvouletého meziročního srovnání došlo k snížení početnosti naší populace sýčků.

3.4. Výzkum

V roce 2022 bude provedena „Analýza potravní nabídky vybraných biotopů jako podklad pro stanovení indexu vhodnosti stanoviště (HSI) pro sýčka obecného“. Na 10 lokalitách ve 4 vybraných biotopech bude zjištěno druhové spektrum a početnost drobných savců. Dále bude věnována pozornost hmyzu, a to zejména broukům, jejich druhovému zastoupení a četnosti.

Realizace:

Realizovaná studie hodnotila úživnost mikrohabitátů, konkr. četnost výskytu střevlíků a drobných savců v habitatech koridor, louka, pole a ruderál. Louka a pole byly nejbohatší na výskyt střevlíků, v případě drobných savců se jednalo o ruderál a koridor.

3.5. Výchova a osvěta

V rámci projektu byla "Institutem 2050" realizovaná kvalitativní studie mezi farmáři, která se uskutečnila formou 15 hloubkových rozhovorů. Průměrná velikost obhospodařovaných pozemků oslovených farmářů byla 372 ha. S farmáři byla diskutována tato témata: sýček a jeho ochrana, krajina, zemědělství, hnojiva a pesticidy, komunikace s úřady a politiky, dotace na ochranu přírody a krajiny, gradace hrabošů a Stutox. Z šetření, jehož výsledky mají být zveřejněny v podobě ucelené zprávy v měsíci lednu 2023, vyplynula tato doporučení: (1) pokračovat v návštěvě farmářů ornitology, (2) vytvoření srozumitelného materiálu, jak realizovat ochranu sýčka, (3) pokračovat v obchůzkách farem s jejich majiteli, (4) finanční podpora pro farmáře, (5) používání srozumitelné terminologie, (6) vytvoření poradenské služby pro využívání dotací na ochranu přírody a krajiny.

• Aktivita realizované AOPK ČR

3.1. Péče o biotop

3.1.1. Opatření pro eliminaci antropogenních pastí

3.1.1.2 Zakrytí dutin elektrických betonových sloupů

Realizace:

V lednu 2020 byla provozovatelům distribuční sítě (dále jen „PDS“), konkrétně společnosti ČEZ Distribuce, a.s. a společnosti EG.D. a.s. zaslána žádost o zakrytí dutých betonových sloupů (dále „BS“), které jsou používány pro podpěrné body vedení *vn* a *nn*. Primárně bylo požadováno zabezpečení sloupů v zóně A, následně pak v zóně B (předmětné zóny jsou vymezeny v ZP). Od roku 2020 byly obě společnosti opakovaně oslovovány s cílem získat časový výhled na realizaci zakrytí sloupů. Společnosti ČEZ Distribuce, a.s. byla zaslána prioritní oblast (tj. aktuální výskyt sýčků) pro zakrytí BS. Realizaci zakrytí zkomplikovala epidemiologická situace a současně je zakrytí vázáno na vypnutí příslušné linky. V roce 2022 byly PDS na stav a časový výhled zakrytí BS opakovaně dotazovány a přislíbily informaci o stavu zakrytí BS v jejich správní oblasti.

3.2. Péče o druh

3.2.1. Opatření pro eliminaci nedostatku bezpečných hnízdišť a úkrytů

3.2.1.2. Údržba a instalace bezpečných budek

V průběhu roku bude uzavřena smlouva o spolupráci na realizaci záchranného programu mezi AOPK ČR a společností EG.D, a.s. Tato smlouva bude umožňovat instalaci hnízdních budek pro sýčky na podpěrné body (tzv. „sloupy“) ve správě této společnosti. V roce 2022 bude instalováno 20 budek na sloupy na Znojemsku a Hodonínsku (realizátor: Karel Poprach (Tyto, z.s.), ČSOP Břeclav, zdroj financování: POPFK-NPO).

Realizace:

Výše popsaná smlouva o spolupráci byla uzavřena v měsíci říjnu 2022. Ve smlouvě jsou uvedena pravidla pro věšení budek z hlediska (i) ochrany sýčka, pro snížení rizikovitosti hnízdění v blízkosti vedení *vn* a z hlediska (ii) provozních požadavků EG.D. (sloup bez dodatečných zařízení, optimální výška a strana pro instalaci budky). Ve smlouvě je dále popsáno, jakým způsobem se procesuje žádost o instalaci budky a jak budou budky evidovány. Žádost o instalaci budky je potvrzována koordinátorem ZP. Smlouva je zatím uzavřena pro dvě regionální správy EG.D. (Hodonín a Znojmo). V návaznosti na tuto dohodu bylo v roce 2022 v Jihomoravském kraji instalováno 20 budek pro sýčky na podpěrné body VN ve správě EG.D., a.s.

3.2.2. Opatření pro eliminaci fragmentace a izolovanosti populací

3.2.2.2. Vypouštění

V tomto roce bude dokončena „Metodika pro repatriaci sýčka obecného v rámci jeho Záchranného programu“. Znění metodiky je od roku 2018 formulováno pracovní skupinou složenou ze zástupců zoologických zahrad, záchranných stanic, vědeckých pracovníků a pracovníků státní ochrany přírody. Tato skupina je koordinována Českou společností ornitologickou. Předmětná metodika popisuje podmínky a postup při provádění repatriací sýčků na území ČR. Po dokončení bude metodika předložena realizačnímu týmu záchranného programu ke schválení.

Realizace:

Výše popsaná metodika byla finalizována v červnu roku 2022, byla schválena realizačním týmem ZP a s doprovodným komentářem o jejím použití je umístěna na webu ZP. O její existenci byly informovány krajské úřady formou prezentace Jiřího Vlčka (KÚ Plzeňského kraje) na setkání krajských úřadů.

3.4. Výzkum

Potrava sýčka obecného v průběhu hnízdění – analýza kamerového sledování v budkách

Tato aktivita nebyla uvedena v realizačním projektu pro rok 2022. V tomto roce bylo finančně podpořeno (zdroj: POPFK-NPO) zpracování výsledků studie Ústavu biologie obratlovců AV ČR/ČSO, která s využitím chytrých budek analyzovala složení potravy sýčků ve 3 domovských okrscích v období hnízdění. Výsledky, které vycházejí z analýzy 6271 přiletů sýčků s potravou, ukázaly: (1) rozdíl ve složení potravy samce

(obratlovci) a samice (žížaly), (2) rozdíly v potravě v průběhu hnízdní sezóny (vzrůstá podíl bezobratlých živočichů), (3) časový harmonogram aktivity (v průběhu krmení mláďat je aktivita rodičů i ve světlé části dne). Z hlediska celkového složení potravy tvořili bezobratlí živočichové a žížaly 32 – 52% biomasy potravy. Z obratlovců byli nejdůležitější drobní savci - 34% biomasy a ptáci - 21% biomasy. V letech, ve kterých byla potrava sýčků sledována (2019, 2021, 2022), neprobíhala gradace hrabošů. Realizovaná studie tak ukázala význam bezobratlých živočichů v potravě sýčků v průběhu hnízdní sezóny.

3.5. Výchova a osvěta

V tomto roce bude připraven informační leták o záchranném programu, který bude pojednávat o jeho náplni a cílech (realizátor: koordinátor, AOPK ČR).

Realizace:

V roce 2022 byl vydán informační leták „Sýček obecný – sova, která potřebuje záchranný program“. V letáku jsou uvedeny informace o biologii sýčků, příčinách jejich ohrožení a o záchranném programu. Leták bude distribuován v oblastech výskytu sýčků a mj. také prostřednictvím zoologických zahrad, které se spoluúčastnily přípravy metodiky pro repatriaci sýčka obecného (viz výše).

Další aktivity záchranného programu, které nejsou přímo uvedeny v jeho opatřeních:

- **Územně analytické podklady**

V tomto roce bude aktualizována vrstva ÚAP s vymezením potravních biotopů v aktuálně obsazených či perspektivních domovských okrscích sýčků. Konkrétně se jedná o jev A036 „Lokalita výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem“.

Realizace:

V roce 2022 byla k 10. 4. aktualizovaná výše uvedená vrstva ÚAP.

- **Návštěva Zoo Zlín**

Tato zoologická zahrada vypouští sýčky na pastviny hřebčína u Napajedel od roku 2013. Cílem návštěvy je získání informací o této aktivitě, o způsobu vypouštění a jeho výsledcích.

Realizace:

V měsíci září byla navštívena Zoo Zlín s cílem získat informace o vypuštění sýčků realizovaném v areálu pastvin hřebčína v Napajedlech. V roce 2022 bylo vypuštěno s vysílačkami 6 sýčků, dva z nich se v září zdržovali na předemtné lokalitě. Jednalo se o vypouštění s použitím adaptační voliéry na lokalitě, které bylo realizováno v maximální možné míře v souladu s pravidly vypouštění „soft-release“.

- **Oslovení osob, které se sýčky, zejména jejich ochranou, zabývají v zahraničí**

V tomto roce budou osloveny osoby či subjekty, které se zabývají ochranou sýčků v zahraničí. Cílem této aktivity je získání informací o realizovaných aktivitách a jejich výsledcích, které mohou napomoci při realizaci záchranného programu v ČR.

Realizace:

V roce 2022 byly koordinátorem zjišťovány informace o aktivitách na podporu sýčků, které probíhají v zahraničí, konkrétně v Německu, Rakousku, Slovensku, Švýcarsku a Nizozemí. V rámci Evropy v současnosti probíhá asi jediná, zatím úspěšná repatriace, v Braniborsku, v přírodním parku Nuthe – Nieplitz. Její dosavadní úspěšnost spočívá v tom, že sýčci se v předmětné oblasti vyskytují a rozmnožují se. Vypouštění sýčků zde probíhá od roku 2013. S realizátory repatriace bylo v prosinci uskutečněno on-line setkání, na kterém byla komplexně diskutována problematika vypouštění sýčků v předmětné oblasti.

